Startnotitie actualisatie beleidsplan sociaal domein "Iedereen doet mee" gemeente Voorschoten

Inleiding

Binnen het sociaal domein hebben we te maken met verschillende wetten en doelen die vergelijkbaar zijn, elkaar aanvullen of elkaar versterken. Het gaat om de Participatiewet (PW), Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs), Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015), Wet publieke gezondheid en de Jeugdwet. Gezien de overlap tussen doelgroepen en problematiek is gekozen om één integraal plan te ontwikkelen voor het sociaal domein. In 2018 is het beleidsplan sociaal domein 2018-2021 "Iedereen doet mee" door de raad vastgesteld met hierin de visie en de kaders voor het gemeentelijke beleid. Hieraan gekoppeld zitten de Maatschappelijke Agenda "Samen werken, samen delen, samen sterker" die in juni 2019 door de raad is vastgesteld en het Subsidieplan 2020-2023 waarin wordt beschreven wat de gemeente wil bereiken en hoe het subsidiebeleid dit ondersteunt.
Deze drie beleidsinstrumenten geven in belangrijke mate richting aan de beleidsontwikkeling, uitvoering, monitoring en sturing binnen het sociaal domein.

Naar aanleiding van de evaluatie van het beleidsplan sociaal domein en de tussenevaluatie van het Subsidieplan is het moment gekomen om ons beleid binnen het sociaal domein te herijken en zo nodig bij te sturen. Er is voor gekozen om beide documenten tegelijkertijd te evalueren waarbij ook de input van het nieuwe coalitieakkoord meegenomen kan worden. Daarnaast levert de tussenevaluatie van het Subsidieplan en het participatietraject in de tweede helft van dit jaar bouwstenen op voor het nieuwe subsidiebeleid 2024-2027. Een startnotitie voor het nieuwe subsidiebeleid wordt dan ook in december aan de Raad aangeboden.

De opbouw van deze startnotitie is als volgt. Eerst wordt kort de huidige situatie beschreven (1) en daarna volgen de kaders en de uitgangspunten die aan het huidige beleid richting geven (2). Vervolgens nemen wij u mee in het plan van aanpak voor de actualisatie van het beleidsplan (3). Tot slot staan we stil bij de planning (4).

1. Huidige situatie

De veranderingen binnen het sociale domein zijn verstrekkend. De ingezette decentralisaties op het gebied van jeugdzorg, werk en inkomen en zorg aan langdurig zieken en ouderen gaan verder dan alleen een uitbreiding van taken. Zij maken deel uit van een omvorming van ons sociaal en zorgsysteem. De verzorgingsstaat verandert naar een participatiesamenleving. De transformatie die daar bij hoort, is onderdeel van de opgave waar we voor staan. De rollen en verwachtingen van de overheid, uitvoeringspartners en inwoners veranderen en er ontstaat een veranderende vraag voor de lokale sociale infrastructuur.
De afgelopen jaren is er binnen het sociaal domein hard gewerkt om deze transformatie binnen de gemeente Voorschoten verder vorm te geven met als belangrijkste doel om inwoners sneller en beter te helpen bij hun zorg- en ondersteuningsvragen zodat zij de zorg en ondersteuning krijgen die zij nodig hebben. We zijn nu op het punt gekomen om te evalueren of we nog op de goede weg zijn. Er gaan veel dingen goed in het sociaal domein maar er blijft ruimte voor verbetering. Om te zorgen dat echt iedereen mee kan doen moet de gemeente, samen met maatschappelijke partners én de inwoners aan de slag. Met onder andere de evaluatie van het beleidsplan en de participatietrajecten kan opnieuw focus aangebracht worden in de onderwerpen waaraan de komende jaren samen met maatschappelijke partners en inwoners wordt gewerkt.

2. Kaders en strategische richtingen

Strategische richtingen
Het beleidsplan sociaal domein en de Maatschappelijke Agenda geven de kaders en de randvoorwaarden voor de uitvoering. Het beleidsplan beschrijft waar de gemeente over vier jaar wil zijn op het gebied van het sociale domein. Het geeft richting aan de wijze waarop iedereen mee kan doen in Voorschoten.
De Maatschappelijke Agenda is in 2019 vastgesteld en mede tot stand gekomen met input van inwoners en netwerkpartners. In deze maatschappelijke agenda is de gemeentelijke ambitie vastgelegd in zeven maatschappelijke doelen. Wat willen we bereiken? En wat is belangrijk in de dienstverlening aan inwoners? De Maatschappelijke Agenda is de kapstok voor alle activiteiten die worden verricht binnen het sociale domein. Deze zorgt ervoor dat we allemaal dezelfde doelen voor ogen hebben. In ons huidige beleid werken wij met de onderstaande richtinggevende kaders en randvoorwaarden.

Maatschappelijke doelen uit de Maatschappelijke Agenda:

- Het culturele DNA van Voorschoten wordt beschermd en uitgedragen
- Inwoners hebben een gezonde leefstijl
- Inwoners zijn zo zelfredzaam mogelijk en kunnen zo lang mogelijk de regie over hun eigen leven houden
- Inwoners groeien gezond en veilig op en kunnen zich maximaal ontwikkelen
- Voorschoten is veilig en er is sociale cohesie
- Er is een duurzaam systeem van zorg en ondersteuning; de ondersteuning vindt dicht bij huisplaats
- Inwoners die hulp nodig hebben, krijgen de juiste ondersteuning op tijd

Randvoorwaarden:

1. *Het start bij de inwoner*
   De gemeente is er voor haar inwoners. Het is belangrijk dat de inwoner zeggenschap heeft over de persoonlijke situatie en de eigen woon- en leefomgeving. Eerste uitgangspunt blijft de zelfredzaamheid van de inwoner en de samenredzaamheid, wat kan de inwoner met behulp van het sociaal netwerk? Daar waar inwoners het niet op eigen kracht redden biedt de gemeente aanvullende ondersteuning.
2. *Effectief en efficiënt inzetten van financiële middelen*
   De schaarse financiële middelen die door de overheid worden verstrekt moeten op zo'n manier verdeeld worden dat er voor de inwoners die het niet op eigen kracht redden voldoende ondersteuning beschikbaar blijft. Dit betekent dat de gemeente de beschikbare middelen zo effectief en efficiënt mogelijk moet inzetten zonder hiermee de echt kwetsbare inwoners in de steek te laten.
3. *Sociale basisinfrastructuur en preventieve activiteiten*
   Onder sociale basisinfrastructuur verstaan we al het aanbod in het sociaal domein dat voor alle inwoners bedoeld is en door alle inwoners kan worden gebruikt. Denk bijvoorbeeld aan onderwijs, sportvoorzieningen, kinderopvang etc. De gemeente maakt onderdeel uit van deze infrastructuur en streeft naar voldoende, goede en toegankelijke voorzieningen voor alle inwoners. Daarnaast wordt hier gesignaleerd wanneer er preventieve acties nodig zijn. Met het creëren en ondersteunen van goede basisvoorzieningen en de inzet van preventieve activiteiten kan direct de meest passende hulp worden ingezet en gewerkt worden aan een duurzame verbetering. Hierdoor wordt voorkomen dat kleine problemen groot worden. Dit voorkomt mogelijk ellende voor de inwoner maar voorkomt ook de inzet van de duurdere individuele hulpverlening.

4. *Slim maatwerk*
   Elke inwoner en elke situatie is anders, dat betekent dat de gemeente geen standaard oplossingen biedt. We zoeken samen met de inwoner naar de meest passende oplossing die aansluit bij de situatie van de inwoner en die leidt tot een duurzame verbetering.
5. *Dichtbij, toegankelijk, laagdrempelig*
   De gemeente heeft één laagdrempelige, toegankelijke en herkenbare centrale toegang voor alle ondersteuningsvragen van inwoners en organisaties (fysiek, digitaal en telefonisch)
6. *Samen zorgen voor samenhangende zorg*
   De gemeente ziet het belang van samenhangende zorg en integraal werken. Hier draait het om een gezamenlijke aanpak vanuit verschillende organisaties- waaronder ook de gemeente zelf- die een gedeelde verantwoordelijkheid voelen en een gezamenlijk belang delen om zo goed mogelijke zorg en/of ondersteuning te bieden aan inwoners die dat nodig hebben. Daarnaast gaat het erover om verder te kijken dan het vraagstuk dat de aanleiding is voor een hulpvraag. Een ondersteuningsvraag van een ouder voor een kind kan bijvoorbeeld ook wijzen op een ondersteuningsvraag van de ouder zelf.
7. *Ruimte voor de professional*
   Ruimte voor de professional in de uitvoering blijft het uitgangspunt. De professional kan vanuit eigen expertise, in samenspraak met de inwoner, inschatten wat op welk moment het beste ingezet kan worden en in welke volgorde. Wat past bij een vraagstuk in de wijk, het initiatief van een groep inwoners, de hulpvraag van een gezin, jongere of oudere?
8. *Flexibel op de inhoud, lage administratieve lasten*
   Onze uitvoeringspartners bepalen hoe zij invulling geven aan het bereiken van de afgesproken doelen en resultaten. De gemeente geeft hiervoor de kaders (wet- en regelgeving, inhoudelijk en financieel) en randvoorwaarden mee en monitort de kwaliteit. Belangrijk uitgangspunt is dat de monitoring helpend moet zijn bij het ondersteuningsproces voor zowel de professional als de inwoner en dat het niet moet leiden tot meer administratieve lasten.
9. *De gemeente in meerdere rollen*
   We zijn ons bewust van de verschillende rollen die we als gemeente hebben
   - We hebben wettelijke gemeentelijke taken uit te voeren
   - We voelen ons verantwoordelijk voor de samenhang/aansluiting/doorlopende lijn in ondersteuning die gegeven wordt, zowel door de partners die wij financieren, als door andere uitvoerders die niet door ons gefinancierd worden (denk aan de zorg/ondersteuning vanuit de Wet langdurige zorg of het onderwijs)
   - We vervullen een rol in de verbinding tussen de diverse uitvoerders
   - We creëren ruimte en mogelijkheden voor nieuwe initiatieven van inwoners op basis van waarde die zij toevoegen aan de samenleving, dus de bijdrage aan de maatschappelijke doelen.
10. *Blijven leren*
    We behouden het goede, verbeteren wat beter kan en moet en vernieuwen waar dit mogelijk en zinvol is. Dit verlangen we van onze samenwerkingspartners en eisen we van onszelf.

3. Procesvoorstel

Bij het tot stand komen van het nieuwe beleidsplan sociaal domein worden onderstaande elementen meegenomen.

1. Inhoudelijke bouwstenen:
   - Coalitieakkoord 2022-2026
   - Maatschappelijke vraagstukken en (wettelijke) ontwikkelingen
   - Resultaten evaluatie beleidsplan 2018-2021 “Iedereen doet mee”
   - Resultaten tussenevaluatie Subsidieplan 2020-2023

2. Sturing en verantwoording:
   Uitwerking van de diverse sturingsvraagstukken. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de indicatoren uit de bestaande planning en control producten (begroting en monitor sociaal domein). Eventueel nog aangevuld met de specifieke maatschappelijke effecten die in het coalitie akkoord opgenomen zijn (worden.)

3. Participatie:
   Tenslotte zal de opbrengst van de diverse participatie trajecten (*inwoners, raad, adviesraden, samenwerkingspartners)* verwerkt worden.

4. Planning

- Startnotitie “Actualisatie beleidsplan Sociaal Domein “Iedereen doet mee” gemeente Voorschoten voor instemming naar de raad: *juli 2022*
- Start participatietrajecten (inwoners, adviesraden, samenwerkingspartners) voor de evaluatie van het beleidsplan, input voor nieuw beleidsplan Sociaal Domein en de startnotitie voor het nieuwe subsidieplan 2024-2027 Voorschoten: *oktober-december 2022*
- Start participatietraject raad voor opnieuw bekrachtigen en/of herijken van de huidige kaders en uitgangspunten van het beleidsplan sociaal domein waarbij tevens input wordt opgehaald voor de startnotitie van het nieuwe subsidieplan Voorschoten: *oktober-december 2022*
- Evaluatie Beleidsplan Sociaal Domein “Iedereen doet mee” gemeente Voorschoten ter informatie naar de raden en de adviesraden: *februari 2023*
- Startnotitie nieuwe subsidieplan Voorschoten 2024-2027 vast laten stellen door de Raad: *februari - maart 2023*
- Het geactualiseerde (concept)beleidsplan voor advies naar de adviesraden: *februari 2023*
- Vaststellen van het nieuwe subsidieplan 2024-2027 door de raad: *mei - juni 2023*
- Vaststellen van het nieuwe beleidsplan sociaal domein 2023-2026 door de raad: *juli 2023*

Z/22/65635/300914